

KOMUNIKAT PRASOWY nr 157/25

Luksemburg, 18 grudnia 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-448/23 | Komisja/Polska (Kontrola ultra vires orzecznictwa Trybunału – Pierwszeństwo prawa Unii)

Państwo prawne: nie respektując orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, polski Trybunał Konstytucyjny naruszył kilka podstawowych zasad prawa Unii

Trybunał stwierdził również, że polski Trybunał Konstytucyjny nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ze względu na poważne nieprawidłowości w powołaniu trzech jego sędziów oraz jego Prezes

W dwóch wyrokach polski Trybunał Konstytucyjny uznał niektóre postanowienia traktatów, tak jak są one interpretowane przez Trybunał Sprawiedliwości, za niezgodne z Konstytucją i wyraźnie uznał orzecznictwo Trybunału dotyczące prawa do skutecznej ochrony prawnej¹ za wykraczające poza przyznane mu uprawnienia (ultra vires). Uznawszy, że wyroki te naruszają kilka podstawowych zasad prawa Unii, w tym jego pierwszeństwo, Komisja Europejska wniosła do Trybunału przeciwko Polsce skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Trybunał uwzględnił tę skargę i orzekł, że Polska uchybiła swoim zobowiązaniom, ponieważ polski Trybunał Konstytucyjny naruszył zasadę skutecznej ochrony sądowej i pogwałcił pierwszeństwo, autonomię, skuteczność i jednolite stosowanie prawa Unii, a także wiążący skutek orzeczeń Trybunału. Trybunał uwzględnił skargę Komisji również w zakresie, w jakim dotyczyła ona poważnych nieprawidłowości w powołaniu trzech sędziów polskiego Trybunału Konstytucyjnego i jego Prezes, które podważają status polskiego Trybunału Konstytucyjnego jako niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy w rozumieniu prawa Unii.

W dwóch wyrokach, z 14 lipca 2021 r. i z 7 października 2021 r., polski Trybunał Konstytucyjny uznał niektóre postanowienia traktatów, zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości, za niezgodne z Konstytucją. Wyroki te zostały wydane w kontekście orzecznictwa Trybunału dotyczącego niezależności polskiego wymiaru sprawiedliwości.

Oba te wyroki zasadniczo wyłączają uznaną przez Trybunał kompetencję sądów krajowych do dokonywania kontroli zgodności z prawem procedur powoływania sędziów, obejmującej kontrolę uchwał polskiej Krajowej Rady Sądownictwa (zwanej dalej „KRS”), oraz do orzekania w przedmiocie wadliwości tych procedur.² Ponadto odrzucają one zarządzone przez Trybunał środki tymczasowe odnoszące się do ustroju i właściwości polskich sądów oraz trybu postępowania przed tymi sądami³.

Uznawszy, że wyroki polskiego Trybunału Konstytucyjnego naruszają zasadę skutecznej ochrony sądowej, zasady autonomii, pierwszeństwa, skuteczności i jednolitego stosowania prawa Unii, a także zasadę wiążącego skutku orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, Komisja Europejska⁴ wniosła do tego Trybunału skargę przeciwko Polsce o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

W swojej skardze Komisja wskazała także na nieprawidłowości w powołaniu trzech sędziów⁵ i Prezes polskiego Trybunału Konstytucyjnego⁶. W jej opinii polski Trybunał Konstytucyjny nie jest niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy.

W swoim wyroku **Trybunał w pełni uwzględnił skargę Komisji i stwierdził uchybienia Polski.**

Trybunał zauważył, że wyrok polskiego Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r. narusza zasadę skutecznej ochrony sądowej, ponieważ wbrew orzecznictwu Trybunału odrzuca kompetencje sądów krajowych do kontroli zgodności z prawem procedur powoływania sędziów, w tym poprzez kontrolę uchwał KRS rekomendujących kandydatów do tego powołania, oraz do orzekania o wadliwości tych procedur. Podobnie w wyroku z 14 lipca 2021 r. polski Trybunał Konstytucyjny naruszył tę zasadę, gdyż odmówił uznania wiążącego skutku nałożonych przez Trybunał środków tymczasowych odnoszących się do ustroju i właściwości polskich sądów oraz trybu postępowania przed tymi sądami.

Sporne wyroki podważają również zasadnicze cechy porządku prawnego Unii, ponieważ odrzucają zasady autonomii, pierwszeństwa, skuteczności i jednolitego stosowania prawa Unii, a także zasadę wiążącego skutku orzecznictwa Trybunału, przez co uniemożliwiają polskim organom publicznym stosowanie norm prawa pierwotnego Unii.

Trybunał przypomniał, że **Polska nie może powoływać się na swoją tożsamość konstytucyjną**, aby uchylić się od respektowania wspólnych wartości zapisanych w art. 2 TUE, takich jak państwo prawne, skuteczna ochrona sądowa i niezależność wymiaru sprawiedliwości. Wartości te stanowią bowiem podstawę samej tożsamości Unii, do której Polska przystąpiła dobrowolnie. **Po akcesji wartości te znajdują swój konkretny wyraz w prawie wiążących zobowiązaniach, od których państwa członkowskie nie mogą się uchylić.**

Ponadto **sądy krajowe nie mogą jednostronnie określać zakresu i granic kompetencji przyznanych Unii.**

Kwestie te niewątpliwie wymagają wykładni prawa Unii i w ramach ustanowionego w traktatach systemu sędziowskiego Unii podlegają wyłącznie właściwości sądów Unii. W szczególności autonomia i skuteczność porządku prawnego Unii stoją na przeszkodzie wszelkiej zewnętrznej kontroli orzeczeń Trybunału wydanych w kontekście wykonywania jego wyłącznej kompetencji do dokonywania ostatecznej i wiążącej wykładni prawa Unii oraz do kontroli zgodności z prawem aktów Unii. Ewentualne wątpliwości sądów krajowych co do zakresu kompetencji Unii lub ważności aktu prawa Unii ze względu na to, że wykracza on poza sferę kompetencji Unii lub też narusza wymóg poszanowania przez Unię tożsamości narodowej państw członkowskich⁷, mogą zostać rozwiązane jedynie poprzez dialog z Trybunałem w ramach procedury prejudycjalnej. Dotyczy to również sytuacji, w której wątpliwości te dotyczą dokonanej przez Trybunał wykładni prawa Unii.

Wreszcie Trybunał stwierdził, że powołanie trzech sędziów polskiego Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r. oraz jego Prezes w grudniu 2016 r. naruszało podstawowe reguły dotyczące procedur nominacyjnych w Polsce. Z tego powodu **polski Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu prawa Unii.**

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jest kierowana przez Komisję lub inne państwo członkowskie przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się nałożenia kar pieniężnych. W przypadku niepoinformowania Komisji o krajowych środkach transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie wyroku](#) są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Ustanowionego w art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

² Wyroki Trybunału: z dnia 2 marca 2021 r., *A.B. i in. (Powołanie sędziów Sądu Najwyższego – Odwołanie)*, [C-824/18](#) (zob. komunikat prasowy nr [31/21](#)); i z dnia 6 października 2021 r., *W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie)* [C-487/19](#) (zob. komunikat prasowy nr [173/21](#)).

³ Postanowieniem Trybunału z dnia 8 kwietnia 2020 r., *Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów)*, [C-791/19 R](#) (zob. komunikat prasowy nr [47/20](#)), zobowiązano Polskę do zawieszenia stosowania przepisów przyznających Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego właściwość do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów. Środek ten miał na celu zabezpieczenie prawa do skutecznej ochrony sądowej, ponieważ podważone zostały niezależność i bezstronność Izby Dyscyplinarnej.

⁴ Zobacz [komunikat prasowy](#) Komisji.

⁵ W grudniu 2015 r. Sejm VIII kadencji wybrał w miejsce sędziów, których kadencja dobiegła końca, trzy osoby, mimo że Sejm VII kadencji wybrał już trzech innych sędziów na te same stanowiska w październiku 2015 r. W wyrokach z 3 grudnia 2015 r. i z 9 grudnia 2015 r. polski Trybunał Konstytucyjny orzekł, że wybór trzech sędziów przez Sejm VIII kadencji był niezgodny z Konstytucją. Tymczasem trzy osoby wybrane w grudniu 2015 r. złożyły ślubowanie wobec Prezydenta Polski i zostały dopuszczone do orzekania, podczas gdy sędziowie wybrani w październiku 2015 r. nie mogli objąć swoich stanowisk.

⁶ Zgromadzenie Ogólne mające wyłonić kandydatów na to stanowisko zostało zwołane w tym samym dniu, w którym miało się odbyć, i nie zgromadziło wszystkich sędziów polskiego Trybunału Konstytucyjnego (ponieważ jeden z nich był nieobecny). Spośród czternastu obecnych sędziów ośmiu odmówiło udziału w głosowaniu, wnosząc o odroczenie posiedzenia, aby umożliwić udział piętnastego sędziego. Kandydatka na stanowisko Prezesa, powołana później przez Prezydenta Polski, została wybrana pięcioma głosami, w tym głosami trzech sędziów, których powołanie było już wcześniej kwestionowane. Tymczasem przedstawienie kandydatów na stanowisko Prezesa niepopieranych przez większość sędziów zostało już wcześniej uznane za niezgodne z polską Konstytucją.

⁷ Na mocy art. 4 ust. 2 TUE.